

תצוגת הבקר ב"און"

לה — 87 עד 92 נקודות. חמש מבין האמהות כבר הגיעו לדרגות של „אלופות“, כשתנובות החיים שלהן עברו כבר את ה-50 אלף.

אמנם רק שלוש אמהות נתכבדו בתצוגה זו בפרסים, אבל אין כל ספק בכך שכולן היו ראוי

יות לשבח. „חגית“, בת דנדי ממשק אורין בכפר יהושע, שהיא בעלת השיא הארצי בתנובה, הגיבה עד כה ב-7 תקופות 67,157 ק"ג חלב עם 2372 ק"ג שומן ו-3.63% שומן ממוצע; המראה שלה והופעתה העידר שכוחה עמה גם כיום והיא מניבה 46 ק"ג ביום גם לעת „זיקנה“.

„נעמי“ ממשמר-העמק, הישישה שבחבורה זו, עומדת עדיין איתן על רגליה. עטיניה צמודים יפה לבטנה וגופה חטוב יפה. „תנובה“ מקבוצת יורעאל זכתה בפרס א'; עשתה רושם רב בגודל גופה ובמשקלה, המגיע ל-800 ק"ג. היא יחד עם זה, בעלת הופעה של פרת חלב; עטיניה סימטריים וצמודים יפה לגוף. „פאולה“ ממורע זכתה בפרס ג'. היא מצטיינת בחלב השמן שלה וזכתה כבר בעבר, בתערוכה החקלאית הארצית בבית-דגן, יחד עם „צפונה“ (ממורע) בציון מיוחד.

„פולה“ ממשמר העמק „קופחה“ במקצת בתצוגה זו; גופה לא היה מדושן כשל האחרות. כי היא המליטה לפני 6 שבועות ומוציאה כל חילה על הנבת חלב; השיא היומי שלה, הפעם, היה 55 ק"ג! בהיותה נתונה במאמץ כזה, ודאי שלא הצליחה להלהיב את רואיה, אבל מי שהסתכל בעטין שלה נהנה הנאה רבה משלמותו ומבנהו האידיאלי. „סנדלה“ משריד היתה המבריקה ביר תר בהופעתה, וסייע לה בכך מצבה המיוחד לעת התצוגה — סוף ההריון, לאחר מנוחה של

ב-19.564 התקיימה תצוגת בנות של פרים שעומדים במבחן וכן הוצגו הפעם גם אמהות של פרים שפועלים ב"און". התערוכה עוררה ענין רב בקהל הבוקרים בארץ וביקרו בה גם אורחים מחוץ לארץ.

המספר הגדול של מבכירות יפות שרוכזו הפעם הדגים יפה את רמתו הגבוהה של הבקר הישראלי-פריזי. מן הראוי לציין את חשיבות המפגש של הבוקרים בתצוגה כזו, כשכולם נהנו לא רק מההישגים המקצועיים, אלא גם מהביצוע הנאה של התערוכה וסדריה. תוך שעתיים וחצי הספיק ציבור של כ-800 מבקרים להסתכל יפה במוצגים, להתפעל מ-9 אמהות הפרים, ולהכיר את 45 הפרים שבמכון להזרעה. הברכות וההסברים, וכן חלוקת הפרסים נסתיימו תוך 35 דקה. נוכחנו הפעם שוב ושוב בתועלת שבמבנים לתצוגות, המאפשרים סידור יעיל ונאות של המוצגים ומקלים על המבקרים ללמוד בנחמה את מטרות הטיפוח של הגזע שלנו.

אמהות הפרים

קבוצת האמהות „גנבה את ההצגה“! 9 אמ-הות של פרים צעירים, כולן זקנות או מבוגרות, יש להן זכות מלאה להתגאות במה שפעלו והשיגו עד כאן. הצעירות שביניהן הספיקו כבר להמליט 6 פעמים והקשיות — אף למעלה מ-10 פעמים. אבותיהן של האמהות האלה הם: פור — ל-2 אמהות; דנדי — ל-3; קישון — ל-2; זבולון ל-1 ומקסים — לאם אחת. מובן מאליו שאמהות אלה זכו להירשם בספר „העתידות“ כשגם הישגי האקסטרימאר שלהן ראויים לתהי

ודאי שפגעה בהם והאיטה את קצב הגדילה וההתפתחות. נצילות המזון היתה טובה.

הדרישה בשוק שלנו לעגלים המפותמים האלה היתה טובה מאוד והושגה תוספת מחיר של 10 אגורות על כל קילו של משקל חי, ויש להצטער שמקור זה לעגלי מרבק נסגר, ואין באפשרות בוקרי הארץ לייבא עגלים אלה.

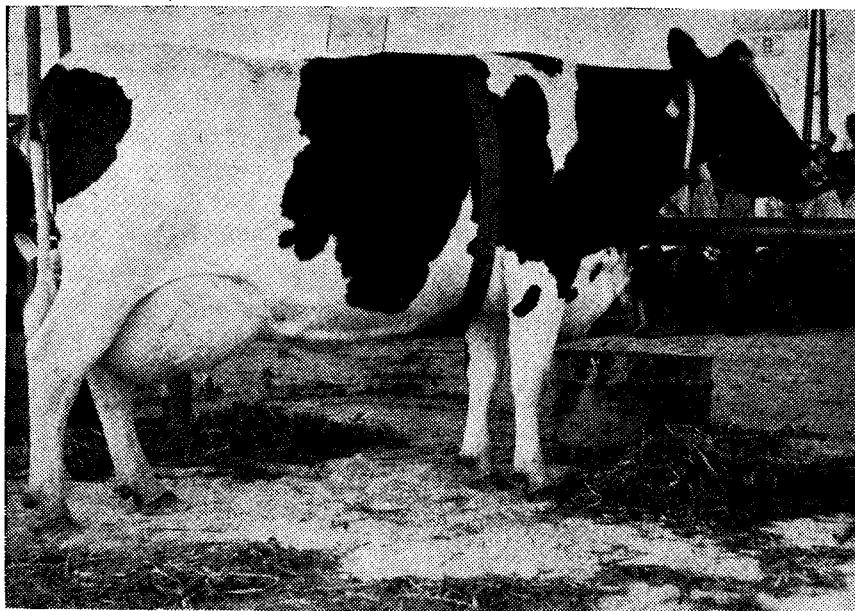
שניאור עשת

דגניה ב'

מהתוצאות אנו למדים שהעגלים הסימנטא-ליים עלו על המונטאפוניים, אם כי בגילם הרך הם עשו רושם הפוך: המונטאפוניים נראו מוצקים יותר, עם עצמות רחבות ולעומתם הסימנטא-ליים נראו עדינים. תוספת המשקל היומית הממוצעת היתה בקבוצת הסימנטאליים 1220 גרם, ואין כל ספק שהיו ביניהם גם כאלה שהוסיפו ביום גם 1600 גרם. מובן מאליו שמחלת הפר"ט

המסתכלים בקבוצת האמהות נוכחו שאמנם ראויות הן "עתודות" אלה לשמש אמהות לפרים מ"תוצרת הארץ", ולא רק בגין כושר ההנבה שלהן אלא גם מפאת הופעתן הנאה.

כחודשיים מחליבה ומשטר "הכנה" לא קמצני ביותר. היא הפליאה את עין רואיה בסימטריות של מבנה הגוף כולו, באיבריה המהוקצעים, ובמיוחד ביופי העטין שלה.

"סנדלה" משריד, האב "מקסים"; הגיל $6\frac{1}{2}$ ש. תנובת החלב ב"4 תקופות — 38,252 ק"ג עם 3.2% שומן. שם הבן שגודל כפר "טייר".

קבוצות הבנות

בנות ארנון: זהו פר ישראלי-פריזי; אביו קישון ואמו בת גיל; נולד בבית-אלפא. בבנו תיו של פר זה לא הורגשה אחידות במבנה הגוף והעטינים. אמנם בת אחת שלו זכתה במקום ראשון בתצוגת הבנות, אבל הרושם מכל הבנות הוא שבמראה הגוף שלהן אין הן נאות. בתנובת 100 הימים הראשונים, אינן מצטיינות ביותר. 3 הבנות המצטיינות בקבוצה — מוצאן מרבייה של קירבת-דם בקו קישון.

בנות צמד: מוצאו של הפר מעדר צימרמאן שבארה"ב. בנות אלה מצטיינות בכושר ייצור גבוה של חלב. בסיכום תנובת 100 הימים באיזור אל"ם הן נתגלו כמצטיינות; גם אחוז השומן בחלבן הוא גבוה. הבנים — עגלים של פר זה הוכיחו כושר גדילה מהיר. מבנה הגוף של בנות

אלה אינו משביע רצון כלל, אם כי ניכרת בו טיפוסיות של פרת חלב. מבנה העטינים אינו טוב, הם מתנענעים. נתקבל הרושם שייתכן ורצוי יהיה להזריע בזירמת פר זה רק פרות בעלות גוף חזק ועטין נאה.

בנות עדי: פר זה הוא בנו של פר מצטיין בארה"ב שזכה שם בפרסים; גם בנותיו, אחיות עדי, בארה"ב, זכו כבר במדליות. בנות עדי בת-צוגה העידו על כך, ש"ברא כרעא דאבה" (הבן הוא ברך אביו, או — כאב, כן בנו). בנות אלו היוו את הקבוצה המצטיינת בתצוגה. תנובת 100 הימים — מצויינת. במבחן מהירות הגדילה נמדדו העגלות והעגלים שלו בעלי גודל בינוני. עטיני הבנות יפים מאוד.

בנות נצר: גם פר זה מוצאו מארה"ב. נבחר לרבייה בארץ בזכות גודל הגוף שלו ובגלל

משק החלב ומשבריו

מאחר שבממוצע שנתי מנוצלים לא יותר מ-40% של החלב לצורכי שתיה ולתוצרת ניגרת, יוצא שצרכני תוצרת זו נהנים מסובסידיה של 5.5 מיליון ל"י (110 מיליון ליטר לפי 5 אג'), בעוד שצרכני שאר סוגי התוצרת מקבלים סך של 20 מיליון ל"י בקירוב. דיוק המספרים אינו קובע כאן, חשוב היחס שבין שני הסעיפים, כי חלוקה זו של הסובסידיה היא היא הקובעת את השיווק, ואין טעם לקבול על מינוש שתיית החלב אצלנו, בעוד מדיניות המחירים מעודדת את צריכת החמאה.

למרות העידוד הזה אין לדבר על חמאה (וגבינות קשות) כעל מיצרך עממי, מאחר שהיא מהווה לא יותר מ-8% מכלל צריכת שמני מאכל, המגיעה ל-40 אלף טונות בשנה בקירוב. לפני שנים, כשחמאת יבוא אמריקאנית נמכרה לצרכן ב-2 ל"י הק"ג, גדלה אמנם הצריכה על חשבון המרגרינה, אבל למרבית הצרכנים היווה הפרש המחיר — בין 1.20 ל"י הק"ג עד ל-2 ל"י — מכשול והם העדיפו את המיצרך הזול יותר. מותר לשער שאילו היינו מעלים את מחיר החמאה לצרכן לרמה של הוצאות הייצור הריאליות, שהן לא פחות מ-8 ל"י הק"ג, היתה הצריכה יורדת מ-3000 טונה עד ל-1800-2000 טונה לשנה. הוצאת הצרכן היתה נשארת בעינה, או היתה אפילו עולה במקצת, הוצאות הייצור והשיווק היו נחסכות, הייצור היה מקבל את כל התמורה מהצרכן. הצעה כזו, כדי שתתקבל על הדעת, מחייבת תשובה לשתי שאלות: (א) כיצד ינוצלו 20-25 מיליון ליטר חלב הנותרים, שלא יישמשו לייצור 1000 הטונות הנוספות של חמאה? ו-(ב) מה יהיה על האינדקס?

התשובה לשתי השאלות היא: חלוקת החלב הנותר בבתי-ספר יסודיים ובגניילדים ללא תשלום, ומאידך — הסובסידיה שתחסך, נניח כ-15 מיליון ל"י עקב צמצום ייצור החמאה והגבינות הקשות (התמיכה לגבינות רכות, שהן מיצרך עממי, תישאר בעינה) תספק את התמורה המלאה עבור החלב שיחולק חנם. נראה לי, שבאור פן כזה לא רק לא נצמצם את שיווק החלב, אלא

במשק החלב שלנו אפשר להבחין מחזוריות המשברים, אחד לשלוש שנים, זהו הזמן הדרוש כדי לגדל מחדש בהמות עד גיל ההנבה, אחרי תקופה מסוימת של עודפים ושחיתות.

סיבת המשברים נעוצה, לדעתי, במדיניות השיווק בעיקר, — במחירים ובסובסידיות. בכל ארצות הייצור, או כמעט בכלן, מוענקות זה זמן רב סובסידיות לענף זה, אולם — שלא בכל הארצות — קבעו אצלנו מחיר אחיד לחלב לכל עונות השנה, בלא התחשבות בתכלית, אשר לה נועד. לפיכך, אין לייצרן הבודד כל ענין בהפניית החלב לתכלית זו או האחרת, והכוונת הדברים, מן הדין שתיעשה ע"י מדיניות נבונה של שיווק ומחירים.

אינני בא לערער על עצם הצורך בסובסידיות, אף על פי שיש מקום להרהורים על שיעורן; אולם, יש ויש מקום לבדוק את פעולת הסובסידיות לגבי הצרכן, ולא די לקבוע עובדה שהסובסידיה מהווה תמיכה לצרכן. זוהי תצאאמת, כי: (א) ברור שבלעדיה היינו משווקים כמויות קטנות בהרבה, ו-(ב) חשוב לדעת אילו הם סוגי הצרכנים הנהנים מהתמיכה ואיך משפיעות הסובסידיות, כפי שהן ניתנות, על היקפי השיווק. לפי חישובי "תנובה" מביא ליטר חלב, הנמכר כר לשתייה ובתוצרת ניגרת, תמורה של 29 אג' רות, בה בשעה ששאר סוגי התוצרת (חמאה, גבינה וכו') מכניסים בממוצע כ-20 אג' בלבד.

מוצאו מהורים מגודלים ביותר. תנובת 100 הימים אינה מהמצטיינות; מהירות הגדילה של צאצאיו, מהטובות ביותר בארץ. הבנות שבתצור גה, התבלטו אף הן בקומה שלהן. הטיפוסיות החלבנית — בינונית; גם מבנה העטין ומראהו אינם מושכים את העין.

בבואי לסכם את הרושם מתצוגה זו הריני רשאי לציין שהיא היתה מוצלחת ביותר. ציבור המבקרים היה מרוצה, הפרות שהובאו לתצוגה היו נקיות וכן הארגון והסדר הוסיפו כבוד לענף בקר החלב בארץ ולמטפחיו.

משה חימן

מכון "און", מאי 1964